

Medborgarförslag

Hur tänker kommunen förbättra äldrevården och särskilt den hjälp och avlastning som anhörigvårdare är i behov av?

Socialstyrelsen påtalade i början på hösten (2020) att mycket av den hjälp och avlastning som anhörigvårdare behöver och har rätt till har uteblivit på grund av pandemin. Regeringen har även avsatt pengar för att avsevärt förbättra dagens äldrevård. Att det krävs stora insatser visar även IVO:s kritik över hur man hanterat de som drabbats av covid-19 på olika äldreboenden.

Vi kan i dagsläget inte skymta något slut på den besvärliga pandemin, men det är uppenbart att vissa grupper i samhället har det extra svårt under rådande förhållanden. Vi äldre försöker att klara vår vardag och noggrant följa de råd FHM har tilldelat oss. Men alla undrar hur länge vi ska orka fortsätta att leva så isolerat som vi gör.

Många anhörigvårdare skulle behöva lite avlastning någon gång under året. Alla har inte barn som bor nära och har möjlighet att komma hem och "ta över" så anhörigvårdaren kan få lite egen tid för att koppla av. Under pandemin ska vi inte ha något socialt umgänge, men att kunna se fram mot en ledig dag – om ett halvår eller ett år - skulle betyda mycket för oss.

För att detta ska kunna bli verklighet krävs det att alla hjälps åt för att hitta nya kreativa lösningar på ett gammalt problem. Vad jag vet så har kommunen inget annat att erbjuda än avlastning/växelvård på delvis "stängda" institutioner, där den anhörige blir placerad bland de fast boende. Det har inte varit någon lyckad lösning tidigare och kan absolut inte vara det i pandemitider.

I första hand pratar jag om en *kortare avlastning* – när vi har pandemiläget under relativt god kontroll. Växelvård handlar – för mig – om att vardagen är för tung att klara av och att ha det enskilda ansvaret för den anhörige. Då är det aktuellt med längre tid på 2 - 3 veckor för att anhörigvårdaren ska kunna återhämta sig och den anhörige ska hinna anpassa sig till nytt ställe och personal.

Mitt drömscenario för en bra kortare avlastning kan se ut som följande.

- Kommunen bör satsa på en liten enhet där vi med stort förtroende kan lämna våra nära och kära för avlastning – under några dagar till en vecka – för att kunna återhämta oss. Denna avdelning kan också ha några platser för växelvård. För att vi ska känna oss trygga måste framtidens vård ske på mindre enheter för att minimera risken för spridning av smitta. (Jag tror inte att pandemifaran är över i och med att vi blir vaccinerade.)

- I väntan på att en särskild avdelning kan komma till stånd kunde man kanske tänka sig att utvidga samarbetet med hemtjänsten. Många av oss har ofta hjälp av dem och där finns några som den anhörige har bra relationer till. Tänk om ett par av dem kunde komma och avlösa anhängvårdaren i hemmet! Då skulle anhängvårdaren kunna åka bort någon dag eller kanske två. Den anhörige skulle vara trygg i sin hemmiljö med personal som den känner. Det skulle vara bra, även om jag i första hand inte vill lämna mitt hem när jag ska återhämta mig.
- Ett annat och bättre alternativ - än i det egna hemmet - skulle vara en lägenhet med plats för 2 – 3 personer på avlastning. Personal finns hela tiden på plats, även under natten i lägenheten. Här blir de vårdade av hemtjänstpersonal, som den anhörige till stor del känner sedan tidigare. Miljön blir mer hemlik, det är ungefär som om de var kvar i sitt hem. Trygghetsfaktorn är betydelsefull för de som är vana att få full service av anhängvårdare och hemtjänsten. När ingen är där (i lägenheten) för avlastning arbetar personalen som vanligt inom sitt tjänsteområde ute i kommunen.

Med en fungerande avlastning kommer anhängvårdarna att orka längre med sitt självpåtaga uppdrag. Detta gynnar i första hand kommunen, eftersom vårdplatserna är dyrare än den förhållandevis lilla hjälp vi skulle få med en kort avlastning. Men även vi anhängvårdare tjänar på att få ett par hela dygn för sig att återhämta oss. I vår situation kan man behöva "semester från varandra" för att orka.

Vi måste alla bjuda till för att förbättra den stundtals mycket svåra och tunga uppgiften det är att idag vara så isolerad - med eller utan pandemi - som man är som anhängvårdare. Den avlastning vi anhängvårdare har idag (100 tim./år) utnyttjas oftast några timmar/gång. Det är ett bra komplement med en anhängstödare i hemmet. Förmodligen har många avstått från detta under pandemin, eftersom många av oss tillhör de som ska undvika sociala kontakter i hemmet.

Vilket resonemang för kommunen om hur avlastningen kan utformas i framtiden? Det här är frågor som måste tas upp så att vi blir bättre rustade inför vårt nya liv med pandemi, som troligtvis kommer att finnas kvar i någon form, utanför dörren. Nybygget med fina bostäder och tekniska lösningar hjälper inte mot oro och ensamhet. Människan behöver goda mänskliga kontakter under hela sitt liv för att må bra. Personalutbildning är bara en del. Vi måste även ha tillräckligt med personal för att skapa trygghet. Hoppas att mina önskningar kan starta lite nya tankar till ett förbättrat stöd för oss anhängvårdare.

Anita Eriksson

Bergsgatan 11

735 31 Surahammar